A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2010. október 14.*

A C-61/09. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz (Németország) a Bírósághoz 2009. február 11-én érkezett, 2009. január 28-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Landkreis Bad Dürkheim**

és

az **Aufsichts- und Dienstleistungsdirektion**

között,

Astrid Niedermair-Schiemann

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Tizzano tanácselnök, J.-J. Kasel, A. Borg Barthet (előadó), E. Levits és M. Safjan bírák,

* Az eljárás nyelve: német.

főtanácsnok: J. Mazák,
hivatalvezető: K. Malacek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2010. február 4-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Landkreis Bad Dürkheim képviseletében A. Martin, meghatalmazotti minőségben,

– az Aufsichts- und Dienstleistungsdirektion képviseletében M. Arnoldi, meghatalmazotti minőségben,

– A. Niedermair-Schiemann képviseletében M. Winkelmüller és M. Rietdorf Rechtsanwälte,

– a német kormány képviseletében M. Lumma és J. Möller, meghatalmazotti minőségben,

– a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna és M. Drwiecki, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében F. Clotuche-Duvieusart és G. von Rintelen, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2010. május 11-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2006. december 19-i 2013/2006/EK tanácsi rendelettel (HL L 384., 13. o.; helyesbítés: HL L 71., 2007.3.10., 18. o.) módosított, a közös agrárpolitika keretébe tartozó közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott támogatási rendszerek létrehozásáról, továbbá a 2019/93/EGK, 1452/2001/EK, 1453/2001/EK, 1454/2001/EK, 1868/94/EK, 1251/1999/EK, 1254/1999/EK, 1673/2000/EK, 2358/71/EGK és a 2529/2001/EK rendelet módosításáról szóló, 2003. szeptember 29-i 1782/2003/EK tanácsi rendelet (HL L 270., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 40. kötet, 262. o.; a továbbiakban: 1782/2003 rendelet) 44. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 A kérelmet a Landkreis Bad Dürkheim (Bad Dürkheim járás) és az Aufsichts- und Dienstleistungsdirektion Rheinland-Pfalz (Rajna-vidék–Pfalz szövetségi tartomány felügyeleti és közszolgáltató igazgatósága, a továbbiakban: ADD) közötti, bizonyos földterületeknek (a továbbiakban: vitatott földterületek) A. Niedermair-Schiemann támogatási jogosultságának az egységes támogatási program keretében való megítélése

során történő figyelembevétele tárgyában indult peres eljárás keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós szabályozás

Az 1782/2003 rendelet

3 Az 1782/2003 rendelet többek között jövedelemtámogatási rendszert hoz létre a mezőgazdasági termelők részére. Ezt a rendszert az irányelv 1. cikkének második francia bekezdése „egységes támogatási rendszernek” nevezi.

4 E rendelet (3) preambulumbekezdése szerint:

„A mezőgazdasági földterület termelésből való kivonásának megakadályozása, valamint jó mezőgazdasági és ökológiai állapotának fenntartása céljából előírásokat kell megállapítani, amelyek alapjai vagy fellelhetők az egyes tagállamok nemzeti rendelkezéseiben, vagy nem. Ezért indokolt egy közösségi keretrendszer létrehozása, amelyből a tagállamok átvehetnek egyes előírásokat, figyelembe véve az érintett területek olyan egyedi sajátosságait, mint a talaj- és az éghajlati viszonyok, valamint a meglévő

gazdálkodási rendszerek (földhasználat, vetésforgó, gazdálkodási gyakorlat) és mezőgazdasági üzemszerkezetek."

5 A fent említett rendelet (21) preambulumbekezdése értelmében:

„A közös agrárpolitika alapján működő támogatási rendszerek közvetlen jövedelemtámogatást írnak elő, különösen a mezőgazdasági népesség megfelelő életszínvonalának biztosítása céljából. Ez a célkitűzés szorosan összefügg a vidéki térségek megőrzésével. […]"

6 Ugyanezen rendelet (24) preambulumbekezdése kimondja:

„[…] Ezért indokolt a mezőgazdasági üzem egységes támogatását a környezetre, az élelmiszer-biztonságra, az állategészségügyre és az állatok kíméletére, valamint a gazdaság jó mezőgazdasági és ökológiai állapotának fenntartására vonatkozó előírásoknak való kölcsönös megfeleltetéshez kötni."

7 Az 1782/2003 rendelet 2. cikkének b) és c) pontja értelmében:

„E rendelet alkalmazásában a következő meghatározásokat kell alkalmazni:

b) »mezőgazdasági üzem«: az adott mezőgazdasági termelő által vezetett [helyesen: kezelt] és ugyanazon tagállam területén található termelőegységek [helyesen: termelési egységek] összessége;

c) »mezőgazdasági tevékenység«: mezőgazdasági termékek termelése, tenyésztése vagy művelése, ideértve a betakarítást, a fejést, az állattenyésztést és a mezőgazdasági célból történő állattartást, valamint a mezőgazdasági földterületek jó mezőgazdasági és ökológiai állapotának fenntartását az 5. cikkben meghatározottak szerint".

8 A fent említett rendelet „Alapvető követelmények" című 3. cikke előírja:

„(1) A közvetlen kifizetésben részesülő mezőgazdasági termelő köteles betartani a III. mellékletben említett, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelményeket az említett mellékletben megállapított időbeli ütemezés szerint, továbbá a mezőgazdasági földterületek jó környezeti és ökológiai állapotára vonatkozóan az 5. cikkben megállapított előírásokat.

(2) A hatáskörrel rendelkező hatóság a mezőgazdasági termelő rendelkezésére bocsátja a jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények, valamint a mezőgazdasági földterületek jó környezeti és ökológiai állapotára vonatkozó előírások jegyzékét."

9 Ugyanezen rendelet 5. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A tagállamok biztosítják valamennyi mezőgazdasági földterület, különösen a termelésből kivont termőterületek jó mezőgazdasági és ökológiai állapotának fenntartását. A tagállamok a IV. mellékletben kialakított keret alapján nemzeti vagy regionális szinten meghatározzák a jó mezőgazdasági és ökológiai állapotra vonatkozó minimumkövetelményeket, figyelembe véve az érintett területek olyan egyedi sajátosságait, mint a talaj- és az éghajlati viszonyok, a meglévő gazdálkodási rendszerek, a földhasználat, a vetésforgó, a gazdálkodási gyakorlat és a mezőgazdasági üzemszerkezet. Mindez nem sérti az 1257/1999/EK tanácsi rendelettel összefüggésben a helyes gazdálkodási

gyakorlatra vonatkozóan alkalmazott előírásokat, valamint a helyes gazdálkodási gyakorlat referenciaszintje fölött alkalmazott agrár-környezetvédelmi intézkedéseket."

10 Az 1782/2003 rendelet 36. cikkének (1) bekezdése a következőképpen szól:

„Az egységes támogatási rendszer keretében a támogatást a 3. fejezetben meghatározottak szerinti támogatási jogosultságokra fizetik, amelyeket a 44. cikk (2) bekezdésében meghatározottak szerinti, megegyező támogatható hektárszámmal kell alátámasztani."

11 Az 1782/2003 rendelet „A támogatási jogosultság meghatározása" című 43. cikke (1) bekezdésének első és második albekezdésében ekképp rendelkezik:

„A 48. cikk sérelme nélkül, a mezőgazdasági termelő a referenciaösszeg és az összes olyan hektárszám hároméves átlagának hányadosaként kiszámított támogatási jogosultságot szerez hektáronként, amely alapján a bázisidőszakban a VI. mellékletben felsorolt közvetlen kifizetésekre volt jogosult.

A támogatási jogosultságok teljes száma megegyezik a fent említett átlagos hektárszámmal."

12 A fent említett rendelet „A támogatási jogosultság felhasználása" című 44. cikke (1)–(3) bekezdésében kimondja:

„(1) Minden támogatási jogosultság, amely a támogatható hektárszámhoz kapcsolódik, feljogosít a támogatási jogosultság által megállapított összeg igénylésére.

(2) A »támogatható hektárszám« a mezőgazdasági üzem szántóföldből és állandó legelőből álló földterülete, kivéve az állandó kultúrák, erdők vagy nem mezőgazdasági tevékenység céljára használt területeket.

A »támogatható hektárszám« kiterjed a komlóval beültetett, vagy az átmenetileg területpihentetési kötelezettség alá eső [területekre] vagy amelyeket banánnal telepítettek be, illetve az olajfákkal beültetett területekre is.

(3) A mezőgazdasági termelő nyilatkozik a támogatási jogosultsághoz kapcsolódó támogatható hektárszámnak megfelelő parcellákról. E parcelláknak – *vis maior* vagy rendkívüli körülmény esetének kivételével – a tagállamok által meghatározandó időponttól, de legkorábban az egységes támogatási rendszerben való részvétel iránti kérelem benyújtásának évét megelőző naptári év szeptember 1-jétől kezdődő legalább tíz hónapos időtartamon át a mezőgazdasági termelő rendelkezésére kell állniuk."

13 Az 1782/2003 rendelet 5. fejezetének „Regionális végrehajtás" című 1. szakaszában előírja azt a lehetőséget, hogy a tagállamok regionális szinten alkalmazzák az egységes támogatási rendszert.

14 A fent említett rendeletnek az egységes támogatási rendszer regionális szinten történő végrehajtása keretében alkalmazandó 59. cikke (4) bekezdésében úgy rendelkezik, hogy az egyes mezőgazdasági termelők jogosultságainak száma az általuk az egységes támogatási rendszer alkalmazásának első évében a 44. cikk (2) bekezdésével összhangban bejelentett hektárszámmal egyenlő.

A 795/2004/EK rendelet

15 A 2005. március 8-i 394/2005/EK bizottsági rendelettel (HL L 63., 17. o.) módosított, az 1782/2003/EK rendeletben meghatározott egységes támogatási rendszer végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2004. április 21-i 795/2004/EK bizottsági rendelet (HL L 141., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 44. kötet, 226. o.; a továbbiakban: 795/2004 rendelet) 2. cikkének a)–h) pontja kimondja:

„Az 1782/2003/EK rendelet III. címének, valamint e rendelet alkalmazásában a következő fogalommeghatározásokat kell alkalmazni:

a) »mezőgazdasági terület«: a szántóterületek, állandó legelők és az állandó kultúrák összterülete;

b) »szántóterület«: a 796/2004/EK bizottsági rendelet 2. cikkének 1. pontja értelmében vett »szántóterület«;

c) »állandó kultúrák«: az állandó legelőtől eltérő, vetésforgón kívüli kultúrák, amelyek öt évig, illetve ennél hosszabb ideig foglalják el a földterületet, és ismétlődően

termést hoznak, ideértve a 2000/115/EK bizottsági határozat […] I. mellékletének G/05 pontjában meghatározott faiskolákat is, kivéve az évelő növényeket és az ilyen évelő növények faiskoláit.

[…]

e) »állandó legelő«: a 795/2004/EK [helyesen: 796/2004/EK] bizottsági rendelet 2. cikke 2. pontjának értelmében vett »állandó legelő«;

[…]

h) »bérlet«: bérlet vagy hasonló jellegű ideiglenes ügylet."

A 796/2004/EK rendelet

16 A 2005. február 11-i 239/2005/EK bizottsági rendelettel (HL L 42., 3. o.) módosított, az 1782/2003 rendelet által előírt kölcsönös megfeleltetés, moduláció, valamint integrált igazgatási és ellenőrzési rendszer végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2004. április 21-i 796/2004/EK bizottsági rendelet

(HL L 141., 18. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 44. kötet, 243. o.; a továbbiakban: 796/2004 rendelet) 2. cikkének 1. és 2. pontja ekképp rendelkezik:

„E rendelet alkalmazásában a következő meghatározásokat kell alkalmazni:

1. »Szántóterület«: növénytermesztés céljából megművelt földterület és területpihentetés alatt álló vagy az 1782/2003/EK rendelet 5. cikkével összhangban jó mezőgazdasági és ökológiai állapotban tartott földterület, függetlenül attól, hogy az üvegház vagy más rögzített, illetve mobil fedél alatti földterület;

2. »Állandó legelő«: gyep vagy egyéb egynyári takarmánynövények természetes (vetés nélküli) vagy művelés útján (vetéssel) történő termesztésére használt, a mezőgazdasági üzem vetésforgójában legalább öt éve nem szereplő földterület, kivéve az 1251/1999/ EK tanácsi rendelet […] 6. cikke és az 1782/2003/EK rendelet 107. cikke szerinti pihentetés alatt álló területeket, az 1782/2003/EK rendelet 54. cikke (2) bekezdése szerinti pihentetés alatt álló területeket, a 2078/92/EGK tanácsi rendelet […] szerinti pihentetés alatt álló területeket, és az 1257/1999/EK tanácsi rendelet […] [helyesen: és az 1257/1999/EK tanácsi rendelet [...] 22., 23. és 24. cikke szerinti pihentetés alatt álló területeket]."

A nemzeti szabályozás

17 Az egységes támogatási rendszer alkalmazásáról szóló törvény (Betriebsprämiendurchführungsgesetz, BGBl. 2006 I., 1298. o.) 2. §-ának (1) bekezdése értelmében

2005. január 1-jétől az egységes támogatást regionális szinten a fent említett törvényben és az egységes támogatási rendszer végrehajtási rendeletében előírt részletes szabályok alapján nyújtják.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

18 Az alapjogvita a vitatott földterületeknek A. Niedermair-Schiemann támogatási jogosultságának az egységes támogatási program keretében való megítélése során történő figyelembevételére vonatkozik.

19 A. Niedermair-Schiemann juhtartó mezőgazdasági üzemet tart fenn. A vitatott földterületeket két szerződés alapján műveli.

20 Ezek közül az első, a Rajna-vidék–Pfalz szövetségi tartománnyal 1998. november 12-én kötött szerződés értelmében A. Niedermair-Schiemann bizonyos területeket kaszálóként és legelőként használhat. Erre vonatkozóan bizonyos korlátozásokat írtak elő számára. Így e földterületeket egyik évben sem lehet november 1-je és június 15. között kaszálni, és a kaszálás nem történhet sövényvágógéppel vagy rotációs kaszálógéppel. A második kaszálás helyett legelőforgó vagy őrzött legeltetés formájában juhokat és kecskéket lehet legeltetni, de a legeltetés időtartamát egyeztetni kell a fent említett szövetségi tartomány e területek gondozásáért felelős hatóságával. A földterületeket ingyenesen, de a szakmai szövetségnek fizetendő hozzájárulásnak az érintett személy általi átvállalása ellenében bocsátották rendelkezésre. Az érintett parcellákat tulajdonosaik haszonbérletbe adták a szövetségi tartománynak.

21 A második, a Landkreis Bad Dürkheimmel 2000. május 1-jén kötött szerződés értelmében A. Niedermair-Schiemann – akit a szerződés „megbízottnak" nevez – köteles egyes földterületeket a természetvédelmi célkitűzéseket tiszteletben tartva gondozni és művelni. Ezért meghatározott éves díjazásban részesül. Köteles továbbá teljesíteni a konkrét szerződéses kötelezettségeket, és a természetvédelmi hatóság további – például a legeltetés intenzitására vonatkozó – utasításait. A fenti hatóság ezen túlmenően gondozási intézkedések – például a részterületek előkészítő kaszálása vagy harmadik felek által biztosított sövényvágási és irtási intézkedések – révén természetbeni támogatást nyújt számára. Az érintett földterületek egy része Rajna-vidék–Pfalz szövetségi tartomány tulajdona. A többi terület esetén a tulajdonosok engedélyezték a természetvédelmi célú legeltetést, és egyes esetekben általános hatályú határozatokat fogadtak el annak érdekében, hogy az A. Niedermair-Schiemann által végzett gondozási intézkedések tűrésére kötelezzék a tulajdonosokat.

22 Az egységes támogatási rendszer keretében a vitatott földterületeket A. Niedermair-Schiemann az üzeméhez tartozó állandó legelőként tüntette fel. A 2006. február 20-i határozat A. Niedermair-Schiemann javára szántóföld- és legelőtámogatási jogosultságot hagyott jóvá a vitatott földterületekre vonatkozóan is.

23 A 2007. május 14-i határozat (a továbbiakban: módosító határozat) miniszteri utasításra megváltoztatta e határozatot azzal az indokkal, hogy a vitatott földterületek nem támogathatók.

24 A. Niedermair-Schiemann ellentmondással élt a módosító határozat ellen.

25 Tekintettel arra, hogy a 2006. február 20-i eredeti határozatot a hatályos szabályozásnak megfelelően fogadták el, a Landkreis Bad Dürkheim jogi bizottsága helyt adott A. Niedermair-Schiemann kérelmének, és 2007. október 22-i határozatával megsemmisítette a módosító határozatot.

26 Az ADD által benyújtott keresetet követően a Verwaltungsgericht Neustadt an der Weinstraße (Neustadt an der Weinstraße-i közigazgatási bíróság) 2008. július 2-i ítéletével megsemmisítette a 2007. október 22-i határozatot, és hatályába visszaállította a módosító határozatot.

27 A fent említett Verwaltungsgericht mindenekelőtt megállapította, hogy ha a mezőgazdasági üzem egyszerre szolgál természetvédelmi célokat és külterjes mezőgazdasági tevékenységet, az ennek alapjául szolgáló használati jogot kell megvizsgálni. Ezt követően megállapította, hogy az egységes támogatási rendszer célja nem az, hogy olyan természetvédelmi feladatokhoz nyújtson jövedelemtámogatást, amelyek megvalósításával az állami hatóság bízta meg a mezőgazdasági üzemet. A fent említett bíróság továbbá úgy ítélte meg, hogy csak akkor beszélhetünk mezőgazdasági használatról, ha földhaszonbérleti vagy hasonló ügylet alapján a mezőgazdasági termelőre ruházták a mezőgazdasági használat jogát. Úgy ítélte meg továbbá, hogy nem mezőgazdasági, hanem természetvédelmi célt szolgált az alapügyben az a cél, amely alapján az érintett földterületeket A. Niedermair-Schiemann rendelkezésére bocsátották. Végül úgy ítélte meg, hogy a támogatásra való jogosultság feltétele az, hogy az érintett földterületek a támogatott mezőgazdasági üzemhez tartozzanak, és a mezőgazdasági termelő jogosult legyen mezőgazdasági célú használatra, ami a jelen esetben hiányzik.

28 A Landkreis Bad Dürkheim és A. Niedermair-Schiemann fellebbezést nyújtott be ezen ítélet ellen a kérdést előterjesztő bírósághoz.

29 A fent említett bíróság szerint az alapjogvita eldöntése attól a kérdéstől függ, hogy a vitatott földterületek az 1782/2003 rendelet 44. cikkének (2) bekezdése szerinti „támogatható hektárszám” fogalma alá tartoznak-e.

30 E körülmények között az Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz (Rajna-vidék–pfalzi legfelsőbb közigazgatási bíróság) az eljárás felfüggesztéséről határozott, és a következő kérdéseket terjesztette előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé:

„1) Akkor is az 1782/2003/EK rendelet 44. cikkének (2) bekezdése szerinti mezőgazdasági földterületről van-e szó, ha a használata ugyan mezőgazdasági célokat (juhtartás céljából való legeltetés) is szolgál, a fő cél azonban a tájgondozás és a természetvédelem?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén:

Az 1782/2003/EK rendelet 44. cikkének (2) bekezdése szerinti nem mezőgazdasági tevékenységre használják-e a földterületet, ha a tevékenység túlnyomórészt természetvédelmi célokat szolgál, vagy legalábbis akkor, ha a mezőgazdasági termelőt a természetvédelem céljainak megvalósítása során kötik a természetvédelmi hatóságok utasításai?

3) Amennyiben mezőgazdasági földterületről van szó (első kérdés), amelyet mezőgazdasági tevékenység céljára is használnak (második kérdés):

A mezőgazdasági földterület üzemhez való tartozása (a mezőgazdasági üzemnek az 1782/2003/EK rendelet 44. cikkének (2) bekezdése szerinti földterülete) feltételezi-e azt, hogy

a) a földterület haszonbérleti szerződés vagy hasonló jellegű, határozott időre szóló ügylet keretében, díjazás ellenében áll az üzem rendelkezésére?

b) Nemleges válasz esetén: az üzemhez való tartozás szempontjából van-e jelentősége annak, hogy a földterületeket ellenszolgáltatás nélkül, vagy pusztán a szakmai szövetségnek fizetendő hozzájárulás átvállalása ellenében, a természetvédelem céljainak megfelelő, meghatározott módon való használatra és meghatározott időtartamra engedik át?

c) Igenlő válasz esetén: az üzemhez való tartozás szempontjából van-e jelentősége annak, hogy az üzem köteles a földterületeken meghatározott szolgáltatásokat nyújtani, és ezért díjazásban részesül?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első és a második kérdésről

31 A kérdést előterjesztő bíróság első két kérdése, amelyeket együtt kell megvizsgálni, lényegében arra irányul, hogy az 1782/2003 rendelet 44. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az, hogy támogathatónak minősüljön az olyan földterület, amelynek használata ugyan mezőgazdasági célokat is szolgál, fő célja azonban a tájgondozás és a természetvédelem, különösen ha a mezőgazdasági termelőt a természetvédelem céljainak megvalósítása során kötik a természetvédelmi hatóságok utasításai.

32 Az 1782/2003 rendelet 44. cikkének (2) bekezdése értelmében „támogatható hektárszám" a mezőgazdasági üzem szántóföldből és állandó legelőből álló földterülete, kivéve az állandó kultúrák, erdők vagy nem mezőgazdasági tevékenység céljára használt területeket.

33 Ezzel összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság elsőként azt a kérdést teszi fel, hogy mezőgazdasági területnek minősíthető-e az olyan földterület, amelynek használata ugyan mezőgazdasági célokat is szolgál, fő célja azonban a tájgondozás és a természetvédelem.

34 A 795/2004 rendelet 2. cikkének a) pontja a szántóterületek, az állandó legelők és az állandó kultúrák összterületeként határozza meg a mezőgazdasági terület fogalmát.

35 A 796/2004 rendelet 2. cikke (1) bekezdésének összefüggésében értelmezett 795/2004 rendelet 2. cikkének b) pontja értelmében szántóterület a növénytermesztés céljából megművelt földterület és területpihentetés alatt álló vagy az 1782/2003 rendelet 5. cikkével összhangban jó mezőgazdasági és ökológiai állapotban tartott földterület.

36 A 796/2004 rendelet 2. cikke (2) bekezdésének összefüggésében értelmezett 795/2004 rendelet 2. cikkének e) pontja értelmében állandó legelő a gyep vagy egyéb egynyári takarmánynövények természetes vagy művelés útján történő termesztésére használt, a mezőgazdasági üzem vetésforgójában legalább öt éve nem szereplő földterület.

37 A jelen ítélet 32–36. pontjában hivatkozott rendelkezésekből következik, hogy a „szántóterület” vagy az „állandó legelő” minősítése, és következésképpen a „mezőgazdasági terület” minősítése a szóban forgó területek tényleges használatától függ. Ezért valamely földterületet mezőgazdasági területnek kell minősíteni, amennyiben azt a 796/2004 rendelet 2. cikkének 1. és 2. pontja értelmében szántóterületnek vagy állandó legelőnek használják.

38 Ebből következik, hogy az a körülmény, hogy a ténylegesen szántóterületnek vagy állandó legelőnek használt földterületek fő célja a természetvédelem és a tájgondozás, nem akadálya annak, hogy e területek a 796/2004 rendelet 2. cikkének 1. és 2. pontja szerinti mezőgazdasági területnek minősüljenek.

39 Másodlagosan meg kell jegyezni, hogy – amint az 1782/2003 rendelet (3), (21), valamint (24) preambulumbekezdéséből kitűnik – a környezetvédelem az egységes támogatási rendszer céljai közé tartozik. A Bíróság továbbá kimondta, hogy a környezetvédelmet, amely az Európai Unió egyik lényeges céljának minősül, olyan célnak kell tekinteni, amely a közös politika részét képezi a mezőgazdaság területén (a C-428/07. sz. Horvath-ügyben 2009. július 19-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-6355. o.] 29. pontja). A 796/2004 rendelet 2. cikkének 1. pontja továbbá kifejezetten előírja, hogy a szántóterület – és következésképpen a 795/2004 rendelet 2. cikkének b) pontja értelmében vett mezőgazdasági terület – az 1782/2003 rendelet 5. cikke értelmében jó mezőgazdasági és ökológiai állapotban tartott földterület.

40 Ezzel összefüggésben ellentmondásos lenne, ha a mezőgazdasági terület a továbbiakban nem lenne támogatható, mivel tájgondozási és a természetvédelmi célokra használják.

41 A fenti megfontolásokból következik, hogy a földterület természetvédelmi és tájgondozási rendeltetésének meghatározó jellege nem szünteti meg annak az 1782/2003 rendelet 44. cikkének (2) bekezdése szerinti mezőgazdasági jellegét, ha – mint a jelen esetben – a földterületet ténylegesen szántóterületnek vagy legelőnek használják.

42 A kérdést előterjesztő bíróság másodsorban azt kívánja megtudni, hogy támogatható-e a földterület, amelyet olyan tevékenységre használnak, amelynek fő célja a tájgondozás és a természetvédelem.

43 Ezzel kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy az 1782/2003 rendelet 44. cikke (2) bekezdésének első albekezdése alapján nem támogathatók a nem mezőgazdasági tevékenységre használt mezőgazdasági földterületek.

44 A fent említett rendelet 2. cikkének c) pontja ekképp határozza meg a mezőgazdasági tevékenységet: mezőgazdasági termékek termelése, tenyésztése vagy művelése, ideértve a betakarítást, a fejést, az állattenyésztést és a mezőgazdasági célból történő állattartást, valamint a mezőgazdasági földterületek jó mezőgazdasági és ökológiai állapotának fenntartását az 5. cikkben meghatározottak szerint.

45 Ezzel összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság azt a kérdést teszi fel, hogy támogatható-e az a földterület, amelyet egyszerre használnak mezőgazdasági tevékenységre és a fent említett 44. cikk (2) bekezdésének első albekezdése szerinti nem mezőgazdasági tevékenységre.

46 A jelen esetben mindazonáltal meg kell állapítani, hogy – amint az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kiderül – a vitatott földterületeket használták mezőgazdasági tevékenységre.

47 Amennyiben ugyanis a mezőgazdasági földterületet az 1782/2003 rendelet 2. cikkének c) pontja szerinti mezőgazdasági tevékenységre használják, e rendelet 44. cikkének (2) bekezdése szempontjából nincs jelentősége, hogy e tevékenység célja túlnyomórészt mezőgazdasági vagy természetvédelmi.

48 A mezőgazdasági tevékenység fent említett rendelkezésben szereplő meghatározása tekintetében ugyancsak nem releváns, hogy a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság adott-e utasításokat a mezőgazdasági termelőnek. Ez annál is inkább igaz, hogy maga az 1782/2003 rendelet 3. cikke értelmében nemcsak minden közvetlen kifizetésben részesülő mezőgazdasági termelő köteles betartani az e rendelet III. mellékletében említett, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelményeket, továbbá a mezőgazdasági földterületek jó környezeti és ökológiai állapotára vonatkozóan az e rendelet 5. cikkében megállapított előírásokat, hanem a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság is köteles a mezőgazdasági termelő rendelkezésére bocsátani a jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények, valamint a mezőgazdasági földterületek jó környezeti és ökológiai állapotára vonatkozó előírások jegyzékét.

49 A fenti megfontolásokból az következik, hogy az 1782/2003 rendelet 44. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, hogy támogatható legyen az a földterület, amelynek használata ugyan mezőgazdasági célokat is szolgál, a fő célja azonban a tájgondozás és a természetvédelem. Ezen túlmenően az, hogy a mezőgazdasági termelőt a természetvédelem céljainak megvalósítása során kötik a természetvédelmi hatóságok utasításai, nem fosztja meg mezőgazdasági jellegétől azt a tevékenységet, amely megfelel a fent említett rendelet 2. cikkének c) pontjában szereplő meghatározásnak.

A harmadik kérdésről

50 A harmadik kérdés annak meghatározására irányul, hogy milyen feltételek mellett tekinthető a mezőgazdasági terület az üzemhez tartozónak az 1782/2003 rendelet 44. cikkének (2) bekezdése értelmében.

51 A kérdést előterjesztő bíróság különösen azt kívánja mindenekelőtt megtudni, hogy ahhoz, hogy valamely mezőgazdasági földterületet a mezőgazdasági termelő üzeméhez tartozónak lehessen tekinteni, szükséges-e, hogy a földterület haszonbérleti szerződés vagy más hasonló bérleti szerződés keretében, díjazás ellenében álljon a rendelkezésére. A fent említett bíróság továbbá azt kérdezi, hogy az üzemhez tartozik-e az a földterület, amelyet ellenszolgáltatás nélkül, vagy pusztán a szakmai szövetségnek fizetendő hozzájárulás átvállalása ellenében, a természetvédelem céljainak megfelelő, meghatározott módon való használatra és meghatározott időtartamra engednek át a mezőgazdasági termelőnek. Végül a kérdést előterjesztő bíróság azt a kérdést teszi fel, hogy a mezőgazdasági terület az üzemhez tartozónak tekinthető-e, ha a mezőgazdasági termelő köteles a földterületeken meghatározott szolgáltatásokat nyújtani, és ezért díjazásban részesül.

52 Elsőként emlékeztetni kell arra, hogy az 1782/2003 rendelet 44. cikkének (2) bekezdése értelmében a mezőgazdasági üzemek földterületei támogathatók. E rendelet 2. cikkének b) pontja az adott mezőgazdasági termelő által kezelt és ugyanazon tagállam területén található termelési egységek összességeként határozza meg a mezőgazdasági üzemet.

53 A fent említett rendelet 44. cikkének (3) bekezdése pontosítja, hogy a támogatási jogosultsághoz kapcsolódó támogatható hektárszámnak megfelelő parcelláknak legalább tíz hónapos időtartamon át a mezőgazdasági termelő rendelkezésére kell állniuk.

54 Így meg kell állapítani, hogy az 1782/2003 rendelet 44. cikkének (2) bekezdése, és ugyanezen cikk (3) bekezdése sem pontosítja annak a jogviszonynak a természetét, amelynek alapján a mezőgazdasági termelő az érintett földterületet használja. Következésképpen e rendelkezésekből nem vezethető le, hogy a szóban forgó parcelláknak haszonbérleti szerződés vagy más hasonló ügylet alapján kell a mezőgazdasági termelő rendelkezésére állniuk.

55 A szerződési szabadság elvének megfelelően a felek következésképpen szabadon meghatározhatják azt a jogviszonyt, amely megalapozza az érintett földterület használatát. Ellenkező rendelkezés hiányában azt is szabadon előírhatják, hogy a parcellák rendelkezés bocsátása pénzbeli ellenszolgáltatás nélkül történik.

56 Ehhez hasonlóan jogukban áll azt is előírni, hogy e rendelkezésre bocsátás ellenszolgáltatásaként a mezőgazdasági termelő köteles átvállalni a szakmai szövetségnek fizetendő hozzájárulásokat.

57 A kérdést előterjesztő bíróság másodsorban azt kívánja tudni, hogy valamely földterület a mezőgazdasági üzemhez tartozónak tekinthető-e, ha a mezőgazdasági termelő számára az e földterületen megengedett tevékenységek időtartamára és jellegére vonatkozó bizonyos kötelezettségeket írnak elő, ahogyan az az A. Niedermair-Schiemann által a Rajna-vidék–Pfalz szövetségi tartománnyal 1998. november 12-én kötött szerződésben történt.

58 Ezzel kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy – amint a jelen ítélet 52. pontjából kitűnik – a földterület a mezőgazdasági termelő üzeméhez tartozik, ha ez utóbbi mezőgazdasági tevékenység végzése céljából kezelési joggal rendelkezik felette.

59 Sem az 1782/2003 rendelet, sem pedig a 795/2004 és 796/2004 rendelet nem pontosítja az 1782/2003 rendelet 2. cikkének b) pontjában szereplő „a mezőgazdasági termelő által vezetett [helyesen: kezelt] […] termelőegységek [helyesen: termelési egységek] összességének" fogalmát.

60 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata alapján azon kifejezések értelmét és terjedelmét, amelyekre az uniós jog semmilyen meghatározást nem ad, az általános nyelvhasználatban elfogadott szokásos jelentés szerint kell meghatározni, figyelembe véve azon szövegkörnyezetet, amelyben a kifejezéseket használják, és azon szabályozás célkitűzéseit, amelynek e kifejezések részét képezik (a C-336/03. sz. EasyCar-ügyben 2005. március 10-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-1947. o.] 21. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

61 Az egységes támogatási rendszert illetően – az ADD írásbeli észrevételeiben szereplő állításával ellentétben – a kezelés fogalma nem foglalja magába a mezőgazdasági termelő által az érintett földterület felett gyakorolt korlátlan rendelkezési jogkört annak mezőgazdasági célú használata keretében.

62 Ezzel szemben a mezőgazdasági termelőnek e földterület tekintetében elegendő önállósággal kell rendelkeznie a mezőgazdasági tevékenysége gyakorlása céljából, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak a jelen ügy valamennyi körülményét figyelembe véve kell megítélnie.

63 Az alapügy körülményeihez hasonló körülmények között különösen az bír jelentőséggel, hogy a mezőgazdasági termelő ne legyen teljesen a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság utasításaihoz kötve. Ezáltal ez utóbbi hatóság utasításai ellenére a mezőgazdasági termelőnek képesnek kell lennie arra, hogy az érintett földterület használata keretében bizonyos döntéshozatali jogkört gyakoroljon.

64 Az 1782/2003 rendelet 44. cikkének (3) bekezdésével összhangban a támogatható földterületeknek legalább tíz hónapos időtartamon át a mezőgazdasági termelő rendelkezésére kell állniuk.

65 Ezen időtartam során a mezőgazdasági termelőnek képesnek kell lennie arra, hogy kellő önállósággal használja a szóban forgó földterületet mezőgazdasági tevékenységei céljára, beleértve a termőterületeknek az 1782/2003 rendelet 5. cikke szerinti jó mezőgazdasági és ökológiai állapotban való fenntartását is.

66 Ezen túlmenően lényeges, hogy a vitatott földterületeket semmilyen mezőgazdasági tevékenységre ne használja harmadik személy a szóban forgó időszakban. Annak elkerülése céljából, hogy ne állíthassa több mezőgazdasági termelő, hogy az érintett parcellák az ő mezőgazdasági üzemükhöz tartoznak, az szükséges ugyanis, hogy az említett időszakban ezeket a földterületeket ne lessen úgy tekinteni, mint amelyek az egységes támogatási rendszer tekintetében más mezőgazdasági termelők üzeméhez tartoznak.

67 A kérdést előterjesztő bíróság harmadsorban azt a kérdést teszi fel, hogy a mezőgazdasági földterület az üzemhez tartozónak tekinthető-e, ha a mezőgazdasági termelő köteles a földterületen meghatározott szolgáltatásokat nyújtani, és ezért díjazásban részesül.

68 Ezzel kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy az 1782/2003 rendelet 44. cikkének (2) bekezdése értelmében a mezőgazdasági üzem olyan szántóterületekből és állandó legelőkből áll, amelyeket a mezőgazdasági termelő bizonyos önállósággal végzett mezőgazdasági tevékenységre használ.

69 Azt is pontosítani kell, hogy a mezőgazdasági tevékenységek gyakorlását a mezőgazdasági termelő nevében és javára kell végezni az érintett földterületeken, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia.

70 E tekintetben nincs jelentősége annak a körülménynek, hogy egyébként bizonyos feladatokat köteles harmadik fél javára, díjazás ellenében ellátni.

71 Következésképpen a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1782/2003 rendelet 44. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy:

– ahhoz, hogy a mezőgazdasági földterületet a mezőgazdasági termelő üzeméhez tartozónak lehessen tekinteni, nem szükséges, hogy a földterület haszonbérleti szerződés vagy más hasonló bérleti szerződés keretében, díjazás ellenében álljon a mezőgazdasági termelő rendelkezésére;

– e rendelkezéssel nem ellentétes az üzemhez tartozónak tekinteni azt a földterületet, amelyet ingyenesen, pusztán a szakmai szövetségnek fizetendő hozzájárulásnak a mezőgazdasági termelő általi átvállalása ellenében, a természetvédelem céljainak megfelelő, meghatározott módon való használatra és meghatározott időtartamra engednek át a mezőgazdasági termelőnek, amennyiben e mezőgazdasági termelő legalább tíz hónapos időtartamon át kellő önállósággal használhatja ezt a földterületet mezőgazdasági tevékenységei céljára; és

– az érintett földterületnek a mezőgazdasági termelő üzeméhez való tartozása szempontjából nincs jelentősége annak a körülménynek, hogy egyébként bizonyos

feladatokat köteles harmadik fél javára díjazás fejében ellátni, ha a mezőgazdasági termelő e földterületet a saját nevében, a maga javára végzett mezőgazdasági tevékenység céljára is használja.

A költségekről

72 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

1) A 2006. december 19-i 2013/2006/EK tanácsi rendelettel módosított, a közös agrárpolitika keretébe tartozó közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott támogatási rendszerek létrehozásáról, továbbá a 2019/93/EGK, 1452/2001/EK, 1453/2001/EK, 1454/2001/EK, 1868/94/EK, 1251/1999/EK, 1254/1999/EK, 1673/2000/EK, 2358/71/EGK és a 2529/2001/EK rendelet módosításáról szóló, 2003. szeptember 29-i 1782/2003/EK tanácsi rendelet 44. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, hogy támogatható legyen az a földterület, amelynek használata ugyan mezőgazdasági célokat is szolgál, a fő célja azonban a tájgondozás és a természetvédelem. Ezen túlmenően az, hogy a mezőgazdasági termelőt a természetvédelem céljainak megvalósítása során kötik a természetvédelmi hatóságok

utasításai, nem fosztja meg mezőgazdasági jellegétől azt a tevékenységet, amely megfelel a fent említett rendelet 2. cikkének c) pontjában szereplő meghatározásnak.

2) A 2013/2006 rendelettel módosított 1782/2003 rendelet 44. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy:

– **ahhoz, hogy a mezőgazdasági földterületet a mezőgazdasági termelő üzeméhez tartozónak lehessen tekinteni, nem szükséges, hogy a földterület haszonbérleti szerződés vagy más hasonló bérleti szerződés keretében, díjazás ellenében álljon a mezőgazdasági termelő rendelkezésére;**

– **e rendelkezéssel nem ellentétes az üzemhez tartozónak tekinteni azt a földterületet, amelyet ingyenesen, pusztán a szakmai szövetségnek fizetendő hozzájárulásnak a mezőgazdasági termelő általi átvállalása ellenében, a természetvédelem céljainak megfelelő, meghatározott módon való használatra és meghatározott időtartamra engednek át a mezőgazdasági termelőnek, amennyiben e mezőgazdasági termelő legalább tíz hónapos időtartamon át kellő önállósággal használhatja ezt a földterületet mezőgazdasági tevékenységei céljára; és**

– **az érintett földterületnek a mezőgazdasági termelő üzeméhez való tartozása szempontjából nincs jelentősége annak a körülménynek, hogy egyébként bizonyos feladatokat köteles harmadik fél javára díjazás fejé-**

ben ellátni, ha a mezőgazdasági termelő e földterületet a saját nevében, a maga javára végzett mezőgazdasági tevékenység céljára is használja.

Aláírások